AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	23 juli 2024	**Behandelend ambtenaar**	H. Mulder/W. Terpstra
Datum agendering	5 september 2024	**E-mailadres**	h.mulder@waadhoeke.nl
Onderwerp	Aanvraag krediet opstellen Kerkenvisie	**Telefoonnummer**	0517 380380
Portefeuillehouder	J. Dijkstra		

Samenvatting

Het Rijk startte het programma Toekomst Religieus Erfgoed vanwege de ontkerkelijking en de leegloop en leegstand van kerken. Gemeenten kunnen een Kerkenvisie opstellen met steun van € 75.000 subsidie van het Rijk. Dit omvat o.m. het inventariseren van circa 73 kerkgebouwen. Diverse belanghebbenden worden daarbij betrokken. De visie heeft een relatie met de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en het erfgoedbeleid.

Voorstel

1. een krediet beschikbaar te stellen van € 75.000 voor de uitvoering van het Plan van Aanpak Kerkenvisie;
2. deze uitgaaf te dekken ten laste van de ontvangen decentralisatie-uitkering van het Rijk

Aanleiding
Het Rijk is enkele jaren terug gestart met het programma Toekomst Religieus Erfgoed. Aanleiding daarvoor is de ontkerkelijking van onze samenleving en daarmee de leegloop en verwachte leegstand van kerken in de komende 3-7 jaar. Het Rijk vraagt gemeenten daarom een Kerkenvisie op te stellen en stelt hiervoor ook budget beschikbaar. Een Kerkenvisie is een strategische visie op de toekomst van kerkgebouwen. In de gemeente Waadhoeke staan circa 73 kerkgebouwen, waarmee wordt bedoeld: gebouwen oorspronkelijk gebouwd als gebedshuis.

Waadhoeke heeft in 2021 een decentralisatie-uitkering aangevraagd en toegezegd gekregen van het Rijk van € 75.000,-. Dit is gedaan met de motivering dat de gemeente het hele kerkenbestand graag in kaart wil hebben en daar zoveel mogelijk partijen als eigenaren, bewoners, erfgoed-organisaties en overheid bij wil betrekken. De uitkomst van de Kerkenvisie wordt ook van belang gezien voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan en ook ligt er een duidelijke relatie met het erfgoed- en monumentenbeleid.

Beoogd (meetbaar) effect
Vanuit de dialoog tussen alle stakeholders als gemeente, kerkeigenaren, erfgoedorganisaties en burgerorganisaties een Kerkenvisie op te leveren die een visie op de toekomst van kerkgebouwen bevat, die na afronding van alle werkzaamheden bestuurlijk wordt vastgesteld.

Motivering
Argumenten
1.1 De gemeente werkt mee aan het Rijksprogramma Toekomst Religieus Erfgoed
Leegstaande kerkgebouwen, kerkbesturen die moeite hebben om de organisatie draaiende te houden of het onderhoud van de kerk uit te voeren. Het zijn uitdagingen waar ook de burgerlijke gemeente in toenemende mate mee te maken krijgt en waar momenteel ad hoc een antwoord op wordt gezocht. Moeizame processen en verlies aan monumentale waarden zijn vaak het gevolg. Door in het kader van het Rijksprogramma Toekomst Religieus Erfgoed een Kerkenvisie op te stellen kan de stand van zaken inzichtelijk worden gemaakt om vervolgens in de dialoog met alle partijen duidelijkheid te scheppen over de toekomst.

1.2 Het Plan van Aanpak vormt een gestructureerde opzet van de te verwachten werkzaamheden.
Voor het opstellen van een Kerkenvisie is het nodig dat gegevens worden geïnventariseerd. Het verzamelen van gegevens is ondersteunend hieraan. Bij de inventarisatie van gegevens spelen communicatie en bewustwording een belangrijke rol.
Een Kerkenvisie rust uiteindelijk op een aantal pijlers:
1. inventarisatie en analyse van de kerkgebouwen binnen de projectbegrenzing;
2. communicatie met de gebouweigenaren en de gemeenschap in en rond de kerkgebouwen tijdens en na afloop van het opstellen van de Kerkenvisie;
3. waardering, visievorming, strategiebepaling bij vrijkomende kerkgebouwen;
4. beleidsvorming en afspraken tussen gebouweigenaren, gemeenschap en gemeente.

Op 17 februari 2022 zijn met het Steunpunt Monumentenzorg Fryslân (hierna verder: Steunpunt) afspraken gemaakt over het schrijven van een Plan van Aanpak. Daarbij is uitgegaan van het door het Steunpunt houden van een inventarisatie en een enquête. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan worden pas vervolgkeuzes gemaakt óf en hoe verder. Dit Plan van Aanpak inclusief offerte behelst dus

alleen de eerste fase van enkel de inventarisatie en analyse met enquête. De keuze over hoe de pijlers 2, 3 en 4 worden ingevuld, zal dan ook pas op basis van de conclusies uit fase 1 worden gemaakt. Vanwege andere prioriteiten als invoering Omgevingswet, ontwikkelingen woningbouwlocaties en inventarisatie bomen en landschapselementen is de aanpak blijven liggen en wordt nu weer opgepakt.

1.3 Het Rijk heeft op aanvraag € 75.000 beschikbaar gesteld
Waadhoeke heeft in 2021 een decentralisatie-uitkering aangevraagd en toegezegd gekregen van het Rijk van € 75.000,-. In die periode heeft ook de provincie er bij de Friese gemeenten op aangedrongen om deze aanvraag te doen. Daarbij is ook gewezen op voorbeelden in Fryslân en is het steunpunt Monumentenzorg Fryslân in beeld gekomen.

Deze decentralisatie-uitkering heeft als doel een proces in te richten samen met alle betrokken partijen. De aanvraag om middelen is gedaan met de motivering dat de gemeente het hele kerkenbestand graag in kaart wil hebben en daar zoveel mogelijk partijen als eigenaren, bewoners, erfgoed-organisaties en overheid) bij wil betrekken.

2.1 De raad heeft het budgetrecht
Het budgetrecht is de bevoegdheid van de raad om financiële middelen aan het college beschikbaar te stellen (artikel 189 Gemeentewet).

2.2 De decentralisatie-uitkering is in afwachting van een plan van aanpak geparkeerd op de stelpost "onvoorzien met bestemming".
Nadat de raad heeft ingestemd met het voorstel zal via begrotingswijziging de € 75.000 worden opgenomen bij het programma Sport, cultuur en recreatie en taakveld Cultureel erfgoed.

<u>Kanttekeningen/risico's</u>
-

Alternatieven
Niet van toepassing.
Het eerdere besluit uit 2021 om middelen aan te vragen bij het Rijk impliceert dat er vervolgstappen volgen. Met het vaststellen en vervolgens het uitvoeren met stap 1 van het Plan van aanpak wordt dat nu voorgesteld.

Vervolg
Met de enquête en de inventarisatie wordt de dialoog gestart voor fase 1 van het Plan van aanpak. De keuze voor het vervolg als bedoeld onder argument 1.2 wordt ingevuld op basis van de conclusies uit fase 1. Het gaat om een praktische aanpak waarbij de bevoegdheid bij het college ligt. Via een memo zal de raad tussentijds over de uitkomsten en een eventueel vervolg worden geïnformeerd.

Participatie
Het aangaan van de dialoog over de toekomst van de kerken is de kern van de Kerkenvisie. De dialoog vindt plaats tussen gemeente, kerkeigenaren, erfgoedorganisaties en burgerorganisaties en staat centraal bij deze opdracht en aanpak.

Financiën
De gemeente heeft in 2021 op aanvraag de decentralisatie uitkering van € 75.000 van het rijk ontvangen. Er is krachtens de financiële voorschriften van het BBV een besluit nodig voor het beschikbaar stellen van de middelen en vervolgens een begrotingswijziging voor het mogen inzetten van deze middelen. De kosten van de inventarisatie en enquête bedragen € 27.500. Na besteding van dit bedrag resteert er voldoende budget om tot een Kerkenvisie te komen.

Bijlagen
Bijlage 1: Plan van Aanpak Kerkenvisie gemeente Waadhoeke (offerte 1e fase) “KERKEN IN ZICHT”
Bijlage 2: Overzicht van kerken gemeente Waadhoeke

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: 2024-133961

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 23 juli 2024;

B E S L U I T

a. een krediet beschikbaar te stellen van € 75.000 voor de uitvoering van het Plan van Aanpak Kerkenvisie;
b. deze uitgaaf te dekken ten laste van de ontvangen decentralisatie-uitkering van het rijk

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 5 september 2024 ,

Signed By: Waanders, Marga <m.waanders@waadhoeke.nl>
19/09/2024 12:07:47 CEST , voorzitter
ID: 188e309f-b341-490d-8b26-aeecd3acc48b
Auth: Scribble

Signed By: Lyklema, Tinco <t.lyklema@waadhoeke.nl>
09/09/2024 13:46:52 CEST , griffier
ID: 188e309f-b341-490d-8b26-aeecd3acc48b
Auth: Scribble

Dit document is digitaal ondertekend.